

БОРИС ДРАНГОВ

ВЪВ ВОЕННОИСТОРИЧЕСКАТА БИБЛИОТЕКА

Библиография

Един от най-видните български военачалници, Борис Стоянов Дрангов (3 март 1872 – 26 май 1917), умира едва на 45 години. Неговите дела и завети оставят трайна диря във военната история и българската военна мисъл. С възвишен и широк ум, безстрашен в мир и на война, човек преди всичко на делото. Завършва Военното училище, където животът протича при строг ред, през 1907 г. завършва и Генералщабната академия в Петербург. Обучава и възпитава стотици войници, командва големи войскови поделения, смело критикува висши военни командири. „Предан другар, верен съпруг, любящ баща, рицар на слабите, талантлив писател, борец срещу несправдите, съвестен и безкористен служител на Отечеството, грижлив началник, храбър, безтрепетен полководец – личност владееща почти в пълнота гражданските, войнишки и човешки добродетели”, казва за него Т. Кожухаров *. Намира време да сътрудничи и публикува във военните вестници и списания – методически пособия, лекции, студии, есета, рецензии, както и преводни статии. Литературната дейност на Борис Дрангов засяга широк кръг въпроси от военната теория, военната педагогика и военната история. По тях възниква полемика в периодичния печат, а във Военното училище, където е преподавател по тактика, се обсъждат поставените въпроси.

За живота и дейността на Борис Дрангов като офицер – командир, преподавател, педагог, историк и писател има много изследвания и публикации. Издадени са спомени, посветени нему, както документални и изворови свидетелства, мемоарни и възпоменателни издания.

Повече от столетие литературата от и за Борис Дрангов обхваща вече стотици публикации у нас. Само във фонда на Военноисторическата библиотека на Военна академия те са над 280 заглавия. Всички библиографски единици са описани *de visu*. Налични в библиотеката са и непубликувани документи от личния архив на полковник Дрангов, те не са отразени в пълнота, това са записки, изрезки от вестници, примерни учебни програми, бележник и др. под.

В предлаганата библиография материалите са систематизирани в два основни дяла:
I. Авторски трудове: 1. Книги; 2. Статии, преводи и рецензии в периодични издания;
II. Публикации за Борис Дрангов: 1. Книги; 2. В сборници и книги; 3. В периодични издания; 4. В енциклопедични издания; 5. В нормативни документи; 6. Други.

Съзнателно изданията в първия раздел на библиографията са подредени хронологично от 1894 до 2022 г., за да се проследи почти ежеседмичната поява на публикациите на Борис Дрангов в периодичния печат. Посочени са и фототипните издания. Във втория раздел е приложен азбучен принцип при подреждане на авторите и материалите.

Светла диря оставя полковник Борис Дрангов в нашата военна история и дълбоки следи в съзнанието на всеки, който се докосне до словото му. Мъдрите мисли на достойния български офицер могат да ни служат за поука, за да знаем какво да правим за доброто на България. Защото „Докато не се върши нищо, всичко остава да се прави.”

* Тодор Кожухаров – секретар на ред. комитет на сп. „Народ и армия“, по повод годишнината от смъртта на Б. Дрангов

I. АВТОРСКИ ТРУДОВЕ

1. КНИГИ

1. **Подробна** програма за обучение млади войници и редници. - София : [Печатница "Св. София"], [1898]. - 98 с.
2. **Подробна** програма за обучение на младите и старите войници в конницата : Сведения, знанието на които е задължително за младите и старите войници, според "Инстр. за водене занятия в кавалерията" / По М. Драгомиров ; Събр., наредил и прев. Б. Д-в. - Пловдив : Център. печатница, 1898. - 64 с.
3. **Юнаци**, изпълнете клетвата!. - 2. попр. и доп. изд. - Лом, 1902. - 32 с. - (Войнишко четиво).
4. **Подробна** програма за обучение на млади войници и редници : Сведения, които трябва да знаят млади войници и редници : По М. Драгомирова / Нагодил Б. Дрангов. - 4. попр. изд. - Лом, 1903. - 72 с.
5. **Подробна** програма за обучение млади войници и редници : Сведения, които те трябва да знаят. - 6. попр. изд. - Шумен : Победа, 1908. - 98 с.
6. **Подробна** програма за обучение млади войници и редници : Сведения, които те трябва да знаят. - 7. попр. изд. - Шумен : Победа, 1908. - 98 с.
7. **Дрангов, Борис прев. Брак, Ф. дьо.** Предни постове на конницата: Спомени. София: Военен журнал, 1908, 190 с.
8. **Тактика.** Тактика в примери : Подробна програма : Помагало за юнкерите от II-и спец. клас : Ръкопис / Б. Дрангов. - София : Военното на НВУ, 1910-1911. - 155+75 с.
9. **Походът** на Наполеон I в Русия : Сказка четена в тържествено събрание на Слав. благотвор. дружество на 19.II.1912 г. / Б. Дрангов. - София, 1912. - 22 с.
10. **Учебен** план [за страева подготовка на юнкерите от 2-ри специален клас]. Бележки към него. Приложения. – [София], 1912. – 23 с.
11. **Бележник** на Капитан Дрангов. – [София], [1913]. – 69 с.+1 л. сх.
12. **"Помни войната!"** : Съвети за строеви офицери / Б. Дрангов. - [2. изд.]. - Пловдив : Хр. Г. Данов, 1916. - 112 с.
13. **"Помни войната!"** : Съвети за строеви офицери / Б. Дрангов. - [3. изд.]. - София, 1917. - 135 с. – (Походна войнишка библиотека; № 7)
14. **"Помни войната!"** : Съвети за строеви офицери / Борис Дрангов. - [4. изд.]. - София : Райна Дрангова, 1927. - 90 с.
15. **Помни войната!** : [Съвети за строеви офицери] / Предг. Красимир Узунов. - Фототип. изд. - София : Св. Г. Победоносец, 1992. - 91 с.
16. **Помни войната!** : Съвети за строеви офицери. - Фототип. изд.. - София : ВА "Г.С. Раковски", 2017. - 102 с. ; 16 см
17. **Войната** е строг и страшен изпит : 150 години от рождението на полковник Борис Дрангов. – Фототип. изд. – София : Военноисторическа комисия, 2022. – 158 с., с ил.

2. СТАТИИ, ПРЕВОДИ И РЕЦЕНЗИИ В ПЕРИОДИЧНИ ИЗДАНИЯ

18. **Как** някои от великите пълководци са повдигали морала на войските си със заповеди, разговори и военни съвети // Военен журнал, 1894, № 4, с. 743-761.
19. **Абаза, К. К.** Персидския цар Ксеркс и боя при Термопили / прев. Борис Дрангов // Войнишка сбирка, 1895, № 1, с. 28-40.

20. **Как** се водят занятията в нашата конница // Военен журнал, 1896, № 8, с. 220-244. (псевд. П. Б.)
21. **Как** била изпълнена една забележителна заповед // Войнишка сбирка, 1896, № 10, с. 793-802.
22. **Как** обучавал и възпитавал войниците си Суворов? // Войнишка сбирка, 1896, № 1, с. 49-66.
23. **Кавалерийски** бележки // Военен журнал, 1897, № 2, с. 308-322. (псевд. П. Б.)
24. **Кавалерийски** маршове // Военен журнал, 1897, № 10, с. 472-489. (псевд. П. Б.)
25. **Унтер** –офицера Юрко / прев. Борис **Дрангов** // Войнишка сбирка, 1897, № 1, с. 72-76.
26. **Кавалерийска** бележка // Военни известия, № 19, 14 юни 1897, с. 1-2.
27. **По** инициативата в нашата конница // Военни известия, № 35, 22 юли 1897, с. 2-3.
28. **По** повод на конните полкови учения у нас // Военни известия, № 55, 9 септ. 1897, с. 1-4.
29. **Един** важен кавалерийски въпрос // Военни известия, № 77, 30 окт. 1897, с. 2-7.
30. **Унтер**-офицерите в нашата конница // Военен журнал, 1898, № 10, с. 584-624.
31. **Няколко** важни кавалерийски въпроси // Военен журнал, 1898, № 17, с. 1832-1854.
32. **Подробна** програма за обучението на младите и старите войници от конницата. – Лом, 1899. [Рец. подписан С-ъ] // Военен журнал, 1899, № 6, с. 792-794.
33. **Една** победа над самата природа : Швейцарския поход на Суворов през 1799 г. // Войнишка сбирка, 1899, № 1, с. 103-118.
34. **Една** победа над самата природа : Швейцарския поход на Суворов през 1799 г. // Войнишка сбирка, 1899, № 2, с. 190-207.
35. **Кавалерийски** бележки // Военен журнал, 1900, № 9, с. 1093-1127.
36. **Генгре**. За атаките и отбраната / Прев. Борис **Дрангов** // Военен журнал, 1901, № 4, с. 486-498.
37. **Кавалерийски** бележки // Военен журнал, 1901, № 10, с. 1193-1218.
38. **Юнаци**, изпълнете клетвата! // Войнишка сбирка, 1901, № 2, с. 192-204.
39. **Добрите** войници са и добри граждани // Войнишка сбирка, 1902, № 2, с. 179-203.
40. **Подробна** програма за обучението на млади войници и редници. – Лом, 1903 [Рец. подписан С.] // Военен журнал, 1903, № 9, с. 986-994.
41. **Дрангов**, Борис и кап. Кънчев. Памятна книжка за пионера, войсковия пионер и конно пионера. – Б. м., 1903 [Рец. подписан Ж. В.] // Военен журнал, 1903, № 9, с. 994-997.
42. **Походни** бележки // Военен журнал, 1903, № 12, с. 1285-1290.
43. **Книжнина** : „Свойства и боевое употребление скорострельной артиллерии” : [Рецензия] // Военни известия, № 67, 30 юни 1905, с. 4-7.
44. **Военни** бележки // Военни известия, № 79, 28 юли 1905, с. 3-6.
45. **Книжнина** : „Правда о войне” : [Рецензия] // Военни известия, № 90, 25 авг. 1905, с. 6-8.
46. **Военни** бележки // Военни известия, № 96, 13 септ. 1905, с. 2-7.
47. **Военни** бележки // Военни известия, № 98, 17 септ. 1905, с. 3-7.
48. **Военни** бележки // Военни известия, № 100, 22 септ. 1905, с. 3-7.
49. **Военни** бележки // Военни известия, № 102, 27 септ. 1905, с. 3-7.
50. **Военни** бележки // Военни известия, № 103, 29 септ. 1905, с. 2-7.
51. **Военни** бележки // Военни известия, № 104, 1 окт. 1905, с. 2-3.
52. **Военни** бележки // Военни известия, № 105, 4 окт. 1905, с. 3-7.
53. **Военни** бележки // Военни известия, № 107, 8 окт. 1905, с. 2-7.

54. **Книжнина** : „Указания опыта текущей войны на боевые действия пехоты : впечатления ротного командира” : [Рецензия] // Военни известия, № 120, 12 ноем. 1905, с. 4-7.
55. **Поучителен сборник** : [Рецензия] // Военни известия, № 3, 10 ян. ; № 11, 28 ян. 1906, с. 4-6.
56. **Книжнина** : „Учебник тактики”: [Рецензия] // Военни известия, № 92, 2 септ. 1906, с. 5-8.
57. **Дрангов, Борис**. Рец. за „Вестник Русской Конницы” // Военен журнал, 1906, № 3, с. 446-451.
58. **Дунев** – кап. Рец. за кн. на майор Кънчев и кап. Дрангов „Памятна книжка за пионерното дело”. – София, 1906 // Военен журнал, 1906, № 5, с. 723-729.
59. **Дрангов, Борис**. Рец. за кн. на Ф. Фрейтаг Лорингофен. „Господство личности на войне. Изследване по Клаузевиц”. – [Санктпетербург, 1905] // Военен журнал, 1906, № 6, с. 903-910.
60. **Книжнина** : „Подготовка войск в мирное время”: [Рецензия] // Военни известия, № 3, 11 ян. 1907, с. 5-7.
61. **Книжнина** : „Прикладной устав”: [Рецензия] // Военни известия, № 43, 29 апр. 1908, с. 4-5.
62. **Върху превода на де Брака** : [Рецензия] // Военни известия, № 129, 11 дек. 1908, с. 9-10.
63. **Кирков, Константин** – майор. Рец. за кн. на ротмистър Борис Дрангов „Подробна програма за обучението на млади войници и редници”. – 6. изд. - София, 1908 // Военен журнал, 1908, № 5, с. 829-831.
64. **Книжнина** : „Войникът в боя”: [Рецензия] // Военни известия, № 6, 17 ян. 1909, с. 6-7.
65. **Военни бележки** // Военни известия, № 66, 30 май 1909, с. 3-6.
66. **Военни бележки** // Военни известия, № 67, 2 юни 1909, с. 6-8.
67. **Военни бележки** // Военни известия, № 72, 14 юли 1909, с. 6-8.
68. **Военни бележки** // Военни известия, № 73, 16 юли 1909, с. 4-6.
69. **Военни бележки** // Военни известия, № 74, 18 юли 1909, с. 5-6.
70. **Военни бележки** // Военни известия, № 76, 23 юли 1909, с. 4-6.
71. **Военни бележки** // Военни известия, № 83, 11 авг. 1909, с. 3-5.
72. **Военни бележки** // Военни известия, № 85, 18 авг. 1909, с. 2-4.
73. **Военни бележки** // Военни известия, № 99, 24 септ. 1909; с.4-5.
74. **Критични бележки** // Военни известия, № 103, 3 окт. 1909, с. 4-6.
75. **Военни бележки** // Военни известия, № 108, 15 окт. 1909, с. 4-7.
76. **Тактическо превъзходство** // Военен журнал, 1909, № 5, с. 623-644.
77. **Не жали себе си – ще победиш!** // Войнишка сбирка, 1909, № 4, с. 283-294.
78. **Претърпен** – спасен // Войнишка сбирка, 1909, № 6-7, с. 490-500.
79. **Служи честно!** // Войнишка сбирка, 1909, № 8-9, с. 588-602.
80. **Полски задачи за подофицери, ефрейтори и редници** / прев. от фр. Борис **Дрангов** // Войнишка сбирка, 1909, № 5, с. 406-410; № 6-7, с. 516-523; № 8-9, с. 628-635; № 10, с. 723-732; № 11, 826-838; № 12, с. 914-928.
81. **Полски задачи за подофицери, ефрейтори и редници** / прев. от фр. Борис **Дрангов** // Войнишка сбирка, 1910, № 2, с. 139-155; № 4, с. 337-354; № 6-7, с. 558-576; № 10, с. 732-748; № 12, с. 953-972.
82. **Умствена дисциплина** // Военен журнал, 1910, № 6-7, с. 851-883.

83. **Андреев, М.** Рец. за ст. на Борис Дрангов. „Умствена дисциплина” в сп. Военен журнал, 1910, № 6-7, с. 851-883 // Военен журнал, 1910, № 10, с. 1308-1320.
84. **Нашата умствена дисциплина** // Военен журнал, 1910, № 10, с. 1254-1272.
85. **Лефтеров, Х.** Рец. за ст. на Борис Дрангов. „Нашата умствена дисциплина” в сп. Военен журнал, 1910, № 10, с. 1254-1272 // Военен журнал, 1910, № 11, с. 1486-1496.
86. **Върху критиката на „Умствена дисциплина”** в сп. Военен журнал, 1910, № 10, с. 1308-1320 // Военен журнал, 1910, № 12, 1652-1656.
87. **Върху критиката на „Нашата умствена дисциплина”.** [Отговор на рец. на Х. Лефтеров в сп. Военен журнал, 1910, № 11, с. 1486-1496] // Военен журнал, 1911, № 2, с. 288-293.
88. **Книжнина** : „Кратки сведения по разузнавателната и охранителната служба в конницата”: [Рецензия] // Военни известия, № 14, 6 февр. 1910, с. 5-6.
89. **Отговор на критиките** // Военни известия, № 40, 8 апр. 1910, с. 5-6.
90. **Книжнина** : „Поучителна книга”: [Рецензия] // Военни известия, № 77, 17 юли ; № 78, 20 юли 1910, с. 4-6.
91. **Книжнина** : „Същество на войната”: [Рецензия] // Военни известия, № 101, 18 септ. 1910, с. 5-6.
92. **Военни бележки** // Военни известия, № 108, 2 окт. 1910, с. 5-6.
93. **Военни бележки** // Военни известия, № 109, 5 окт. 1910, с. 4-5.
94. **В отговор на много критики** // Военни известия, № 130, 27 ноем. 1910, с. 4-6.
95. **Военни бележки** // Военни известия, № 64, 18 юни 1911, с. 2-3.
96. **Военни бележки** // Военни известия, № 90, 25 авг. 1911, с. 2-4.
97. **Военни бележки** // Военни известия, № 14, 31 ян. 1912, с. 2-5.
98. **Писмо до редакцията : Хроника** // Военни известия, № 36, 27 март 1912, с. 7.
99. **Област на мъртвило** // Свободно мнение, 1913, № 10, с. 8-9.
100. **Творците си отиват, системата остава** // Свободно мнение, 1913, № 13, с. 10-11.
101. **Военно-нравствено тровило** // Свободно мнение, 1913, № 14, с. 4-6.
102. **Злотворни спорове и гледища** // Свободно мнение, 1914, № 13, с. 200-203.
103. **Военни въпроси. Не наливайте ново вино в стари мехове** // Народ и армия, 1913, № 1, с. 21-23.
104. **Дирете човеци** // Народ и армия, 1914, № 3, с. 108-114.
105. **Военни въпроси** // Народ и армия, 1914, № 5, с. 224-232.
106. **Военни въпроси** // Народ и армия, 1914, № 8, 9 и 10, с. 417-426.
107. **Животворни основи** // Военни известия, № 41, 17 апр. 1914, с. 3.
108. **Слава на юнаците** // Военни известия, № 43, 22 апр. 1914, с. 1.
109. **Не наливайте ново вино в стари мехове. Дирете човеци. Приложбата е дела на характер. Болно ведомство. Област на мъртвило. Военно – нравствено тровило. Творците си отиват-системата остава. Злотворни спорове и гледища. – Фототоп. изд. // Военноисторически сборник, 2017, (Юб. бр.)^{*}.**

^{*} Юбилеен брой – Полк. Дрангов 100 години по пътя на безсмъртието. Статии, отпечатани на страниците на българския периодичен печат в началото на XX век

II. ПУБЛИКАЦИИ ЗА БОРИС ДРАНГОВ

1. КНИГИ

110. **Борис Дрангов** : Сб. материали и науч. изследвания / Състав. и предг. Николай Янакиев. - София : Св. Г. Победоносец, 1993. - 87 с.
111. **Бъчваров, Тодор**. Полковник Борис Дрангов, организатор на 5-и п. Македонски полк. – София, 1918. – 95 с. : с ил.
112. **Дървингов, Петър**. Борис Дрангов : Реч държана на панихидата на 29 май в църквата Св. София по случай 10 години от неговата смърт. - София, 1927. - 8 с.
113. **Петров, Тодор**. Полковник Борис Дрангов. - София, 2013. - 51 с. : с ил., портр.
114. **Петров, Тодор**. Полковник Борис Дрангов. Живот и дела. - София : Макед. науч. институт, 2017. - 160 с. : с ил.
115. **Полковник Борис Дрангов** - зов и памет / състав. Веселин Стоянов. – София : ВТС, 2017. - 72 с. : с ил.
116. **Рангелов, Любомир**. Полковник Борис Дрангов : Живот и военнопедagogически възгледи. - София : Военно изд., 1979. - 123 с. : 4 л. ил.
117. **Рангелов, Любомир**. Роден за войсководец : [Докум. повест]. - София : Военно изд., 1987. - 263 с.
118. **Стаматов, Стамат, Петър Глушков**. Спомени за Георги Делчев и Борис Дрангов : Посвещава се на ония, които вървят по дирите на българското племе. – София : П-ца Глушков, [1935]. – 56 с. : с портр.
119. **Узунов, Красимир**. Аз служих при Дрангов. Скопска школа 18 юни 1916 г.- 17 септември 1916 г.. - София : Витамин Арт, 2017. - 848 с. : с ил.
120. **Феноменът Дрангов** : Спомени за полковник Борис Дрангов / Състав. Красимир Узунов ; Предг. Иван Татарчев, Илчо Димитров. - София : Унив. изд. "Св. Климент Охридски", 1997. - 268 с.

2. В СБОРНИЦИ И КНИГИ

121. **Бобевски, Любомир**. Борис Дрангов // Родни скрижали : [Стихотворения]. – София : Вл. Митов, 1934, с. 101.
122. **Василев, Григор**. Спомен за Борис Дрангов // Бележки на деня : [Дневници и спомени]. – София : Унив. изд. Св. Климент Охридски, 1991, с. 278-279.
123. **Ганев, Антон**. Полковник Борис Дрангов – командир на портупей-юнkersката рота от 32. випуск на Военното на Н. В. Училище (като майор 1912 г.) // 32. Випуск на Военното на Н. В. Училище 1905.-1912.-1938. – София, 1938, с. 72-74.
124. **Гергинов, Кръстю**. Неизвестни документи за Борис Дрангов // Борис Дрангов : Сборник материали и научни изследвания. – София : Св. Георги Победоносец, 1993, с. 72-81.
125. **Глушков, Петър**. Спомени за Борис Дрангов // Стаматов, Ст. Спомени за Георги Делчев и Борис Дрангов : Посвещава се на ония, които вървят по дирите за обединението на българското племе. - София : П-ца П. Глушков, [1935]. – с. 40-54.
126. **Димитров, Б.** 6-ти пехотен Търновски полк във войните за обединението на българите 1885, 1912-13, 1915-18. – София : Военно-изд. фонд, 1922, с. 182-183.

127. **Димитров, Иван.** ВНВУ „Васил Левски“ - страници из историята на училището. – София : Воен. изд., 1981, с. 21.
128. **Добринов, Добрин.** Материали на полковник Борис Дрангов във фондовете на Националния военноисторически музей // Борис Дрангов : Сборник материали и научни изследвания. - София, 1993, с. 68-71.
129. **Дочев, Тодор.** Борис Дрангов – един живот отдаден на България // Войната е строг и страшен изпит : 150 години от рождението на полковник Борис Дрангов. – София : Военноисторическа комисия, 2022, с. 5-6.
130. **Дрангова, Райна.** Моят род и Солунската гимназия. // Гласовете ви чувам. Личностите на гимназията и България : Доклади и съобщения от Национална научна конференция Благоевград, 29-30 април 2010 г. – Благоевград : Регион. ист. музей, 2011. - с. 350-357.
131. **Дървингов, Петър** 20-й ноември. Разпореждане... // Действията на 11-а пехотна Македонска дивизия от Криволак до Богданци 1915 г.. – София : Нов живот, 1920, с. 270-271.
132. **Елдъров, Светлозар.** Българските военнослужещи в Македоно-одринското революционно движение 1895-1912 г. // Борис Дрангов : Сборник материали и научни изследвания. - София, 1993, с. 16-27.
133. **Елдъров, Светлозар.** Тайните офицерски братства в Българската армия и освободителните борби на Македония и Одринско 1897-1912. – София : Св. Георги Победоносец, 1993. – с. 25, 52.
134. **Елдъров, Светлозар.** Тайните офицерски братства в освободителните борби на Македония и Одринско 1897-1912. – София : Воен. изд., 2002. – с. 44.
135. **Елдъров, Светлозар.** Борис Дрангов - посветен за национално рицарство // Македоно-одринска революционна галерия. – София : Воен. изд., 2015. – с. 117-124.
136. **Златев, Марко.** „Юнаци, изберете си красива смърт!“ – 100 години от смъртта на полковник Дрангов // Дни на науката `2017 : Сб. с доклади от науч. конфер. на СУБ-Велико Търново. - В. Търново : Фабер, 2018, с. 38-63.
137. **История** на 2-й конни на Нейно Царско Височество Княгиня Мария-Луиза полк : 1 март 1881-1 март 1906. – София : Балкан, 1906, с. 348.
138. **Каранфилов, Ефрем.** Полковник Дрангов // В служба на родината. – София : Държ. воен. изд., 1971, с. 85-115.
139. **Каранфилов, Ефрем.** Полковник Дрангов // Българи. - [3. изд.]. – София : Нар. младеж, 1980, с. 194-221.
140. **Криворова, Лилия.** Скопската общественост и смъртта на Борис Дрангов // Борис Дрангов : Сборник материали и научни изследвания. - София, 1993, с. 54-63.
141. **Матеев, Йордан.** Полковник Борис Дрангов // Помнете героите. – София : Интеграл Г, 2015, с. 39-71.
142. **Минчев, Димитър.** Борис Дрангов като командир на Пети пехотен Македонски полк // Борис Дрангов : Сборник материали и научни изследвания. - София, 1993, с. 36-45.
143. **Мичева, Цветана.** Кирил Борисов Дрангов – забравеният син на героя // Борис Дрангов : Сборник материали и научни изследвания. - София, 1993, с. 63-67.
144. **Мусаков, Илия.** Шпиони има навсякъде // Огненият път на Търновци. – [София] : 6 пехотен Търнов. полк, 1940, с. 75-78.
145. **Мустакерски, Г[еорги].** История на 9-и пех. Пловдивски на Н. Ц. В. княгиня Клементина полк 1878-1918 год. – София : Военноизд. фонд, 1935. – с. 241.

146. **Петров, Тодор.** Участието на Борис Дрангов в Националноосвободителното движение на българите от Македония и Одринско Борис Дрангов // Борис Дрангов : Сборник материали и научни изследвания. - София, 1993, с. 28-35.
147. **Петров, Тодор.** Полковник Борис Дрангов – българският „ученик” на генералисимус Александър Суворов // Герои. Идеи. Събития : Сборник с изследвания, 2018, с.13-19.
148. **Прокопиев, Анатолий.** Полковник Борис Дрангов – военният историк // Изграждане на сигурност, базирана на знания – предизвикателства и възможности : Сборник : [Дигитал. изд.]. – София : ВА "Г. С. Раковски", 2010, с. 57-61.
149. **Първият** рицар и мъченик на войнския дълг – полковник Борис Дрангов (3.03.1872-26.05.1917) // Атанасов, Димитър. Първостроители на Българската армия : Ч. 2. – София : Воен. изд., 2003. – с. 322-362.
150. **Радоева, Снежана.** Полковник Борис Дрангов в българската историческа книжнина // Борис Дрангов : Сборник материали и научни изследвания. - София, 1993, с. 82-85.
151. **Сарафов, Пенчо.** Полковник Борис Дрангов // Слава на героите : Книга за родолюбieto... - София, 1938, с. 100-103.
152. **Станчев, Станчо.** Борис Дрангов като началник на школата за запасни офицери в гр. Скопие през 1916 г. // Борис Дрангов : Сборник материали и научни изследвания. - София, 1993, с. 46-53.
153. **Станчев, Станчо.** Полковник Борис Дрангов – 150 години по пътя на безсмъртието // Войната е строг и страшен изпит : 150 години от рождението на полковник Борис Дрангов. – София : Военноисторическа комисия, 2022, с. 7-8.
154. **Страшимиров, Антон.** При Македонската дивизия // Войни и Освобождение. – [София], [1916], с. 165-166.
155. **Тонев, Здравко.** Полковник Борис Стоянов Дрангов (1872-1917) // България над всичко : Върховен дълг. – София : Ваньо Недков, 2016. – с. 5-27, с ил.
156. **Тотомиров, Цветан.** Българската армия в условията на преход. – Св. Георги Победоносец, 1997, с. 177, 180, 184, 187, 196
157. **Чудомир** [Димитър Чорбаджийски]. Водачът // Съчинения : Т. 3. – София : Бълг. писател, 1971, с. 80-82.
158. **Шивачев, Стефан, Рада Банялиева.** Полковник Борис Дрангов (1872-1917) като част от историята и съвременния ден на България // Българите във войните за национално освобождение и обединение 1876-1919. – Плевен : Регион. ист. музей, 2008, с. 396-400.
159. **Янакиев, Николай.** Офицерите от Българската армия родени извън границите на Българската държава (1891-1903) // Борис Дрангов : Сборник материали и научни изследвания. - София, 1993, с. 5-16.

3. В ПЕРИОДИЧНИ ИЗДАНИЯ

160. **Апостолова, Зоя.** Лом – съдбовният град за Дрангов // Дрангов лист*, Лом, Юб. бр., 26 май 2017.
161. **Бадев, Йордан.** Полковник Дрангов // Отец Паисий, 1940, № 5, с. 204-212.
162. **Бебенов, Димитър.** Поклон пред героизма на воините на полковник Борис Дрангов // Българско войнство, 2016, № 8, с. 6

* Издава се по повод 100 г. от героичната гибел на полк. Борис Дрангов и 145 г. от неговото рождение.

163. **Безсмъртният** завет на полковник Дрангов. (Из книгата „Помни войната“) // Един завет, 1992, № 1, с. 27-29.
 164. **Бобевски, Любомир.** Полковник Борис Дрангов. [Стихотворение] По случай 25 год. от основаването на школата за запасни офицери в Скопие // Скопска школа, 2 ноем. 1941, (Бр. единствен).***
 165. **Борис Дрангов.** Кой беше той? // Народна отбрана, № 739, 29 дек. 1921; № 744, 14 ян. 1922.
- Авторът е подписан с инициали Б. З.
166. **В** деня на полковия празник на 2 конен на Н. Ц. В. Кн. Мария Луиза полк – 8 септ. 1901 г. – Лом // Нашата конница, 1934, № 4, с. 1, сн.
 167. **В** Пловдив откриват паметник на полковник Борис Дрангов // Българска армия, № 16611, 29 май 2007, с. 1.
 168. **Василев, Дим [итър].** Примерът на полк. Дрангов // Скопска школа, 2 ноем. 1941.
 169. **Василев, Михаил.** Храбрецът-първенец // Скопска школа, 2 ноем. 1941.
 170. **Вълчева, Антоанета.** Документът // Българска армия, № 14203, 4 апр. 1997.
- Писмо на подполк. Б. Дрангов до главнокомандващия Българската армия през Първата световна война, 28 декември 1915 г.
171. **Вълчева, Антоанета.** Важен неизвестен документ на полковник Борис Дрангов // Военноисторически сборник, 1997, № 6, с. 133-136.
 172. **Ганев, Антон.** Полковник Борис Дрангов // Народна отбрана, № 1335, 10 юни 1927.
 173. **Григоров, Манол.** „Из житието на полковник Дрангов“ // Български войн, 1972, № 8, с. 27.
 174. **Гяуров, Хр.** Борис Дрангов като военен педагог. Лични спомени по случай 25-год. на Школата за запасни офицери в гр. Скопие // Отечество, № 948, 11 дек. 1941, с. 2.
 175. **Даскалов, Теодосий.** Полковник Дрангов // Скопска школа, 2 ноем. 1941.
 176. **Даскалов, Теодосий.** Роден за водач // Българска армия, № 14199, 31 март 1997.
 177. **Двудневните** тържества в памет на полк. Борис Дрангов // Целокупна България [Скопие], № 132, 1 ноем. 1941.
 178. **Дебелянов, Вельо.** Сърцеведът полковник Борис Дрангов // Един завет, 1992, № 1, с. 35-36.
 179. **Димитров, Георги.** Видни български военни педагози [Константин Кирков и Борис Дрангов] // Военноисторически сборник, 1975, № 2, с. 120-127.
 180. **Димитров, Димитър.** За „Дранговата чешма“ : Необходимо уточнение. (Юбилейни дати и научни сесии. Юбилейна научна сесия, посветена на 125-годишнината от рождението и 80-годишнината от геройската смърт на полковник Борис Дрангов (4 април 1997 г.). // ИИВИВИНД*, 1998, т. 62, с. 34-36.
 181. **Димоларева, Мария.** Подполковник Борис Дрангов като командир на 9-и пехотен Пловдивски полк. // Военноисторически сборник, 2008, № 4, с. 15-17.
 182. **Драгнев, Асен.** „Да изпълним думи заветни, на смърт, братко, на смърт да вървим!“ // Скопска школа, 2 ноем. 1941.

*** Издаден по случай 25 год. от основаването на школата за запасни офицери в Скопие.

* Известия на Института за военна история и Военноисторическото научно дружество

183. **Елдъров**, Светлозар. [Рец. за кн. на Петров, Тодор. Полковник Борис Дрангов. Живот и дела. – София, Македонски науч. инст., 2017. – 160 с., с ил.] // Македонски преглед, 2017, № 2, с. 149-154.
 184. **Ерменков**, Кирил. Полковник Дрангов – военен педагог. (Юбилейни дати и научни сесии. Юбилейна научна сесия, посветена на 125-годишнината от рождението и 80-годишнината от геройската смърт на полковник Борис Дрангов (4 април 1997 г.). // ИИВИВИНД, 1998, т. 62, с. 42-45.
 185. **Жеков**, Никола. Полковник Дрангов и неговата Скопска школа // Скопска школа, 2 ноем. 1941.
 186. **Жеков**, Никола. Похвалата на главнокомандващия // Българска армия, № 14199, 31 март 1997, с. 8.
 187. **Жечев**, Николай. Полковник Борис Дрангов – великият оратор в Българската армия до Първата световна война. (Документи и материали). // Военноисторически сборник, 1999, № 3, с. 74-82.
 188. **За** полковник Борис Дрангов // Народна отбрана, № 1699, 20 май 1934.
 189. **Зафиров**, Димитър. Дрангов – горещ и ярък темперамент. (Юбилейни дати и научни сесии. Юбилейна научна сесия, посветена на 125-годишнината от рождението и 80-годишнината от геройската смърт на полковник Борис Дрангов (4 април 1997 г.). // ИИВИВИНД, 1998, т. 62, с. 45-48.
 190. **Илчев**. Борис Дрангов – един пример // Отечество, №769, 29 май 1937, с. 4.
 191. **Илчев**, Георги. Едно име, една вяра, един пример, един завет // Скопска школа, 2 ноем. 1941.
 192. **Йотов**, Петко. Сърцеведът Дрангов. (Юбилейни дати и научни сесии. Юбилейна научна сесия, посветена на 125-годишнината от рождението и 80-годишнината от геройската смърт на полковник Борис Дрангов (4 април 1997 г.). // ИИВИВИНД, 1998, т. 62, с.60-62.
 193. **Керезов**, Стамо. Борис Дрангов. По случай 6 месеца от героичната му смърт // Военни известия, № 236, 24 ноем. 1917, с. 3.
 194. **Климентинец**. В памет на полковник Дрангов // Народна отбрана, № 1653, 30 юни 1933, с. 3.
 195. **Кожухаров**, Тодор. Борис Дрангов // Народ и армия, 1922, № 2, с. 41.
 196. **Кожухаров**, Тодор. Коравият македонец // Българска армия, № 14199, 31 март 1997.
- Авторът е подписан с псевдонима Федя Чорни.
197. **Кожухаров**, Тодор. 5 години от смъртта на Борис Дрангов. // Военноисторически сборник, 2017, (Юб. бр.), с. 59-72.
 198. **Козаров**, Любмил. Завинаги с полковник [Борис] Дрангов // Бълг. войн, 1967, № 9, с. 23-24; № 10-11, с. 51-52.
 199. **Козаров**, Любмил. Една заповед на полковник [Борис] Дрангов // Един завет, 1992, № 1, с. 30-31.
 200. **Колев**, Валентин. Дрангов и Ботев – две непомръкващи имена // Българска армия, № 14199, 31 март 1997.
 201. **Кюлявков**, Кр. П. Подполковник Дрангов // Отечество, 1917, № 23, с. 5.
 202. **Лукадор**. Борис Дрангов. [Три години от смъртта му] // Народна отбрана, № 598, 28 май 1921.
 203. **Лулчев**, Андро. Даваше всичко, което има // Българска армия, № 14199, 31 март 1997.

204. **Милчев**, Иван. Полковник Борис Дрангов (по случай 17 години от смъртта му) // Народна отбрана, № 1699, 20 май 1934.
 205. **Милчев**, Иван. Полковник Борис Дрангов // Народна отбрана, № 1805, 20 май 1936.
 206. **Миников**, Асп. Паметта на Дрангов бе тържествено почетена // Целокупна България [Скопие], № 5, 31 май 1941.
 207. **Минков**, Христо. „Аз искам желязо да влея във вашите души” // Скопска школа, 2 ноем. 1941.
 208. **Минков**, Христо. Полковник Борис Дрангов // Загинали за Родината, 1941, № 7, с. 1-4.
 209. **Мошанов**, Стойчо. Началникът на Скопската школа за запасни офицери // Скопска школа, 2 ноем. 1941.
 210. **Мошанов**, Стойчо. Храбър началник – лъвове войници // Българска армия, № 14199, 31 март 1997.
 211. **Н. В. Царят** до школниците от Дранговата школа // Целокупна България [Скопие], № 132, 1 ноем. 1941.
 212. „... **Не** страхът от сопата на началника...” // Българска армия, 12,895, 28 февр. 1992.
- Разговор с ген.-лейт. Люцкан Люцканов за педагогическите принципи на полк. Борис Дрангов.
213. **Нешев**, Нешо. За характера на афоризмите и сентенциите на полковник Дрангов. (Юбилейни дати и научни сесии. Юбилейна научна сесия, посветена на 125-годишнината от рождението и 80-годишнината от геройската смърт на полковник Борис Дрангов (4 април 1997 г.). // ИИВИВИНД, 1998, т. 62, с. 49-52.
 214. **Николаев**, Никола. Култът към националните герои // Мир, № 10157, 26 май 1934.
 215. **Паметник** на полк. Дрангов в Скопие // Целокупна България [Скопие], № 3, 28 май 1941.
 216. **Панев**, Диониси. „Час велик!”. (Спомен) // Скопска школа, 2 ноем. 1941.
 217. **Панихидата** за полковник Дрангов в Скопие // Илюстрация Илинден, 1941, № 5 (125), с. 3-4.
 218. **Пейчев**, Атанас. Полковник Борис Дрангов – командир и възпитател. (Юбилейни дати и научни сесии. Юбилейна научна сесия, посветена на 125-годишнината от рождението и 80-годишнината от геройската смърт на полковник Борис Дрангов (4 април 1997 г.). // ИИВИВИНД, 1998, т. 62, с. 53-59.
 219. **Пейчев**, Атанас. Полковник Борис Дрангов – педагог и възпитател : [Дигитал. изд.] // Информационен бюлетин, 1993, № 3, с. 86-92.
 220. **Петков**, Емил. П foot moirig. (Един спомен – един завет) // Народна отбрана, № 1212, 24 апр. 1925.
 221. **Петров**, Тодор. За свободата на Македония. (Юбилейни дати и научни сесии. Юбилейна научна сесия, посветена на 125-годишнината от рождението и 80-годишнината от геройската смърт на полковник Борис Дрангов (4 април 1997 г.). // ИИВИВИНД, 1998, т. 62, с. 63-71.
 222. **Петров**, Тодор. Полковник Борис Дрангов // Македонски преглед, 1997, № 3, с. 23-44.
 223. **Петров**, Тодор. Непубликувани документи за гибелта на полковник Борис Дрангов // Македонски преглед, 2007, № 2, с. 129-132.
 224. **Петров**, Тодор. Един епизод от началното участие на Борис Дрангов в освободителното движение. – Македонски преглед, 2012, № 3, с. 119-124.

225. **Петров, Тодор.** Полковник Борис Дрангов (1872-1917) // Македонски преглед, 2017, № 1, с. 7-18.
226. **Петров, Тодор.** Документи на полковник Борис Дрангов за дейността му през Първата световна война // Македонски преглед, 2017, № 3, с. 105-120.
227. **Попкиров, Димитър.** Моите спомени за полковник Борис Дрангов // ИИВИВИНД, 1967, т. 3, с. 114-117.
228. **Приветствие** от подофицерското дружество „Гургулят-потомци”, поднесено от Димитър Димитров. Полковник Борис Дрангов – класик на педагогическата мисъл, неостаряващ пример за българските офицери и педагози. (Юбилейни дати и научни сесии. Юбилейна научна сесия, посветена на 125-годишнината от рождението и 80-годишнината от геройската смърт на полковник Борис Дрангов (4 април 1997 г.) // ИИВИВИНД, 1998, т. 62, с. 32-34.
229. **Приветствие** от Първи армейски корпус, поднесено от генерал-майор Иван Томов // ИИВИВИНД, 1998, т. 62, с. 30.
230. **Приветствие** от Централния съвет на Съюза на ветераните от войните, поднесено от полковник о.з. Л. Антонов. (Юбилейни дати и научни сесии. Юбилейна научна сесия, посветена на 125-годишнината от рождението и 80-годишнината от геройската смърт на полковник Борис Дрангов (4 април 1997 г.) // ИИВИВИНД, 1998, т. 62, с. 31.
231. **Радоева, Снежана.** Българската литература, посветена на полковник Борис Дрангов (1917-1997 г.) // Военноисторически сборник, 1997, № 5, с. 167-172.
232. **Радоева, Снежана.** Полковник Борис Дрангов на страниците на „Народ и армия” и „Свободно мнение”. // Военноисторически сборник, 2017, (Юб. бр.), с. 7-13.
233. **Рангелов, Любомир.** Военно-педагогическите възгледи [на Борис Дрангов] // Армейски преглед, 1972, № 3, с. 52-56.
234. **Рангелов, Любомир.** Военно-педагогически възгледи на Борис Дрангов // ИИВИВИНД, 1972, т. 13, с. 176-197.
235. **Рангелов, Любомир.** Слово за войнишкото сърце [на полковник Борис Дрангов] // Български воин, 1975, № 10, с. 21-22.
236. **Рангелов, Любомир.** Полковник Борис Дрангов за бойната подготовка на войската // Военноисторически сборник, 1981, № 3, с. 66-75.
237. **Рангелов, Любомир, Петър Свирачев.** Неизвестни писма на Борис Дрангов // ИИВИВИНД, 1988, т. 46, с. 154-179.
238. **Рангелов, Любомир.** Войсководецът // Българска армия, 12,891, 24 февр. 1992.
239. **Сибир, Селенга.** От Скопие до Източния Сибир. (Спомен) // Скопска школа, 2 ноем. 1941.
240. **Слово** на министъра на отбраната Георги Ананиев // ИИВИВИНД, 1998, т. 62, с. 27-29.
241. **Станчев, Станчо.** Полковник Борис Дрангов 100 години по пътя към безсмъртието. // Военноисторически сборник, 2017, (Юб. бр.), с. 5-6.
242. **Стойчев, Иван К.** Полковник Борис Дрангов. Биографска скица // Скопска школа, 2 ноем. 1941.
243. **Тотомиров, Цветан.** Пример за морал и дела // ИИВИВИНД, 1998, т. 62, с. 37-41.
244. **Тотомиров, Цветан.** Полковник Дрангов остана в полето на безсмъртието // Българска армия, № 14203, 4 апр. 1997.

245. **Тържественото** отпразнуване на 25 годишнината от основаването на Ш[колата за] о[фицери от] з[апаса] в Скопие // Целокупна България [Скопие], № 133, 4 ноем. 1941.
246. **Узунов**, Христо. Полковник Борис Дрангов. [Рец. за кн. Полковник Борис Дрангов. Избр. произведения. Състав. К. Шишков, С., ВИ, 1985] // ИВИ и ИИВИВИНД, 1987, т. 43, с. 117-123.
247. **Узунов**, Красимир. „Има Дрангов – има хлеб“ // Българска армия, № 12585, 11 дек. 1990, с. 1.
248. **Узунов**, Красимир. Приказка за стотния юнкер [Борис Дрангов] // Един завет, 2012, № 1, с. 43-45.
249. **Фотографски** албум на семейство Дрангови. // Военноисторически сборник, 2017, № 1, с. 73-156.
250. **Чудомир** [Димитър Чорбаджийски]. Водачът // Скопска школа, 2 ноем. 1941.
251. **Чудомир** [Димитър Чорбаджийски]. Повече от баща // Българска армия, 14199, 31 март 1997.
252. **Шалев**, Иван. Синът на Македония Борис Дрангов // Един завет, 1992, № 1, с. 32-34.
253. **Шишков**, Кузман. Майор Дрангов под съд // Военноисторически сборник, 1980, № 2, с. 182-189.
254. **Шишков**, Кузман. Преподавателят майор Борис Дрангов // Военноисторически сборник, 1985, № 5, с. 171-184.
255. **Шишков**, Кузман. Началникът на Скопската школа за запасни офицери [полк. Борис Дрангов] // Военноисторически сборник, 1987, № 1, с. 161-174.
256. **Шишков**, Кузман. Военният писател Борис Дрангов // ИИВИВИНД, 1989, т. 47, с. 119-152.
257. **Шишков**, Кузман. Роден за войсководец. [Отзиви за кн. .. на Л. Рангелов, С., ВИ, 1987] // ИИВИВИНД, 1993, т. 55, с. 264-274.

4. В ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИ ИЗДАНИЯ

258. **Дрангов**, Борис Стоянов // Кратка българска енциклопедия : Т. 2. – София : БАН, 1964. – с. 219.
259. **Дрангов**, Борис Стоянов // Енциклопедия България : Т. 2. Г – З. – София : БАН, 1981. – с. 434.
260. **Каранфилов**, Ефрем. Борис Дрангов 1872-1917 // Бележити българи : Т. 7. – София : Воен. изд., 1982. – с. 23-36.
261. **Мичев**, Николай. Речник на имената и статута на населените места в България 1878-2004. – София : ИК Петър Берон : Изток-Запад, 2005, с. 140.
262. **Руменин**, Румен. Офицерският корпус в България 1878-1944 г. : Т. 1-2. – София : Св. Георги Победоносец, 1996, с. 289.
263. **Стойчев**, Иван Кр. Строители и бойни вождове на Българската войска 1879-1941. – София, 1941, с. 9.
264. **Танчев**, Иван. Българи в чуждестранни военноучебни заведения (1878-1912). – София : ИК Гутенберг, 2008. – с. 94.

5. В НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

265. **Височайша** заповед № 47, 24 септ. 1917 // Заповеди по Военното ведомство, Височайши заповеди и Укази. – София, 1917, с. 29.
266. **Списък** на генералите, щаб и оберофицерите в Българската войска по рода на оръжието и тяхното старшинство. Съставен към 2-й февруари 1896 година. – София, 1896, с. 120-133.
267. **Списък** на генералите, щаб и оберофицерите от Българската войска. Съставен към 1 август 1901 година. – София, 1901, с. 193.
268. **Списък** на генералите, щаб и оберофицерите от Българската войска. Съставен към 1 март 1903 година. – София, 1903, с. 191.
269. **Списък** на генералите, щаб и оберофицерите от Българската войска. Съставен към 1 март 1904 година : Т. 1. Действаща войска. – София, 1904, с. 208.
270. **Заповеди** по Военното ведомство. № 212. Ст. София, 4 август 1905 год. // Военни известия, № 82, 4 авг. 1905, с. 5.
271. **Заповеди** по Военното ведомство. № 242. Ст. София, 3 юли 1907 год. // Военни известия, № 64, 3 юли 1907, с. 5.
272. **Списък** на офицерите от армията по родове на оръжието // Списък на офицерите от Българската войска. Действаща армия : Към 1 март 1908 г. – София, 1908, с. 238.
273. **Списък** на офицерите от частите, управленията и учрежденията // Списък на офицерите от Българската войска. Действаща армия : Към 1 юни 1909 г. – София, 1909, с. 13.
274. **Списък** на офицерите от армията по родове на оръжието // Списък на офицерите от Българската войска. Действаща армия : Към 1 април 1911 г. – София, 1911, с. 14, 373.
275. **Заповед** по Действащата армия № 132. Гр. Димотика, 25 февр. 1913 // Заповеди по Действащата армия за 1912/1913 години. – София, 1913, с. 72.
276. **Списък** на офицерите от Българската войска. Действаща армия : Към 15 януари 1915 година. – София, 1915, с. 507.
277. **Списък** на офицерите, наградени с ордени от Негово Величество Царя с ордени за показаните от тях отличия и заслуги през войните 1912-1913 г. – София, 1916, с. 87.
278. **Списък** на офицерите, наградени с ордени от Негово Величество Царя за бойни отличия и заслуги през войната 1915-1916 г. – София, 1917, с. 181.
279. **Списък** на офицерите от конницата и произходящи от нея, кавалери на ордена „За храброст“ IV степен 1912/1913 година. // Нашата конница, 1922, № 2, с. 2.

6. ДРУГИ

280. **Дрангов** лист // Лом, Юб. бр., 26 май 2017.
281. **Скопска** школа : [Дигитал. изд.] // Скопие, Бр. единствен, 2 ноем. 1941.
282. **Филм** за Полковник Борис Дрангов : [CD] // София : Военен телевизионен канал, 2022.